

Utdanningsdirektoratet
Postboks 2924 Tøyen
0608 OSLO

Deres referanse
Vår referanse 21/00007-17
Vår dato 22.01.2021

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Innspill til utdanningsdirektoratets arbeid med oppfølgingen av Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats, og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 31000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere

FO viser til innspillsmøte 22. januar og ønske fra Utdanningsdirektoratet om ettersending av skriftlig innspill.

FO har om lag 1700 medlemmer ansatt i barnehage og skole (hvorav ca 150 i barnehage). Med bakgrunn i en antatt organisasjonsgrad på 60%, vurderer vi at den totale summen er 3000. Det kan se ut som at det er et noe annet tall enn det Utdanningsdirektoratet opererer med i sitt materiale.

FO er fornøyd med at direktoratet følger opp stortingsmeldingen og vi ser fram til å følge det videre arbeidet. FO har i ulike fora og over mange år vært opptatt av at skolen trenger ansatte med annen kompetanse enn lærere. Behovet for andre yrkesgrupper i skolen har vært tema for flere stortingsmeldinger, utredninger, forskningsrapporter og vi mener derfor behovet er godt dokumentert. For FO er det viktig å understreke at profesjonene vi representerer ikke skal erstatte læreren, snarere er dette profesjoner som skal være et supplement til læreren og bidra til at læreren får gjort jobben sin.

Utdanningsdirektoratet ber om svar på to spørsmål og nedenfor følger våre svar på disse. Avslutningsvis har vi noen korte kommentarer knyttet til barnehage.

- **Hvilke ansvar og hvilke oppgaver ulike profesjoner/yrkesgrupper kan ivareta**

Det er særlig disse områdene våre profesjoner har kompetanse i og jobber på

- Det psykososiale læringsmiljø
- Følge opp enkeltelever

- Følge opp elever med enkeltvedtak
- Foreldresamarbeid
- Veilede lærere/ ansatte i skolen
- Etablere samarbeid med andre velferdstjenester
- Tilrettelegging og ansvar for tilbud til barn med alvorlige funksjonsnedsettelse. Her er kombinasjonen av den helse- og sosialfaglige kompetansen til vernepleierne viktig

FO er opptatt av at det er mer enn fagfornyelse og flere lærere som skal til for at elever skal lære – vi etterlyser derfor bla et større fokus på betydningen av det psykososiale læringsmiljø.

Barn tar med seg hele livet inn i skolen og det kan være mange grunner til at barn ikke lærer.

- det kan være kognitive utfordringer,
- lese- og skrivevansker
- psykososiale vansker, psykiske og/eller sosiale problemer
- rusproblemer
- det kan være noe med hjemmesituasjonen og
- det kan være noe i skolemiljøet

Vi mener at skolen derfor i tillegg til lærere må ha ansatte med kompetanse i både å identifisere ulike utfordringer og i å følge disse opp. Enten det er å løse opp konflikter elever imellom, forebygge mobbing gjennom å styrke det psykososiale skolemiljø, snakke med barn om hjemmesituasjon og følge opp eventuelle bekymringer knytta til omsorgssituasjon, koble på andre helse og velferdstjenester eller bidra til en utredning der det trengs.

Betydningen av å se barn i samspill med andre barn og voksne, mener vi er viktig for valg av tiltak som må iverksettes. Felles for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere er at de jobber i klasse- og skolemiljøet og derigjennom ser barna både i klassetimen, i friminutt og i mange tilfeller også i SFO. På den måten er de synlige og tilgjengelige for elevene gjennom hele skoledagen.

I barneskolen og på ungdomsskolen jobber våre medlemmer både med det psykososiale skolemiljøet og med enkeltelever. Mange jobber med barn som har enkeltvedtak, barn med ulike funksjonsnedsettelse og ofte også med ansvar for innholdet i skoletilbudet. Særlig gjelder det tilbud til barn med alvorlige og sammensatte funksjonsnedsettelse.

Dette gjelder også videregående, men her jobber også mange opp mot NAV og arbeidslivet. Ikke minst jobber de med frafallsproblematikk og å følge opp ungdom i ulike risikosituasjoner.

• **Forslag til tiltak for å styrke de ulike profesjonene/yrkesgruppens situasjon i barnehage, skole og SFO.**

- Det må lovfestes
- Det må mer forskning på området
- Betydningen av samarbeid må tas inn i profesjonsutdanningene

Lovfesting

FO gjennomførte i 2018 en kartlegging av våre medlemmer som jobber i skolen. Den viste stor variasjon i bruken av vår kompetanse, både knyttet til arbeidsoppgaver og ansvarsområder, stillingsbetegnelser og stillingsprosent. Undersøkelsen viste også at det er stor variasjon fra kommune til kommune hvorvidt de hadde ansatte med sosialfaglig kompetanse. Noen kommuner hadde miljøterapeuter på alle skoler, mens andre hadde svært få eller ingen.

På oppdrag fra FO utarbeidet AFI i 2019 rapporten «Sosialfaglig kompetanse i skolen». Her beskrev de tre ulike skoler som har valgt å ha ansatte med sosialfaglig kompetanse¹. Skolene var Trudvang barneskole med 12 miljøterapeuter, Gjesdal ungdomsskole med 7 miljøterapeuter og Strinda videregående med 3. Disse skolene har hatt dette i flere år og forebygging og tidlig innsats har vært viktig satsning for rektorene/skolene. Dette i motsetning til andre skoler hvor eventuelle ansettelser av sosialarbeidere er gjort med bakgrunn i hendelser og hvor det får mer preg av «brannslukning» enn en langsiktig prioritering.

Vår erfaring er at oppgaver som ikke er lovpålagte også er oppgaver eller funksjoner det er lettest å fjerne når kommunene skal spare penger. Vi er inne i ei tid med nedstegning og strenge smitteverntiltak pga covid19 og ekstra utgifter knyttet kommunenes helse og velferdstjenester. Mange kommuner har sviktende inntekter og økte utgifter og sliter økonomisk. Fra flere hold har vi fått høre om miljøterapeutstillingene som kuttes. Det er svært alvorlig, særlig fordi vi nettopp under denne nedstengningen har sett at konsekvensene av pandemien har rammet de barna som fra før av har det vanskeligst. Miljøterapeuter på mange skoler har hatt en helt sentral oppgave i denne tida både med å identifisere hvem barna er og følge opp med konkrete tilbud.

Vi mener derfor det må inn krav i opplæringsloven om å ansette barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere i grunn- og videregående skole. Vårt mål er lovfesting, med formuleringer i lov/forskrift om at ansatte med disse profesjonenes kompetanse SKAL være ansatt på alle skoler.

Forskning

Mange ulike stortingsmeldinger, forskningsrapporter og utredninger viser at det er bra med andre faggrupper i skolen, men påpeker samtidig at det mangler god nok dokumentasjon på effekt. Vi mener derfor det må settes i gang mer omfattende forskning på området. Prosjektet og forskningsprosjektet «Et lag rundt eleven – bruk av flerfaglig kompetanse i skolen» må videreføres, og være mer omfattende og inkludere flere profesjoner.

Samarbeid på tvers av profesjoner

De ulike profesjonene som jobber i skolen, har ulik vektlegging av samarbeid som en del av innholdet i sin profesjonsutdanning. Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd - Samspill i praksis, var veldig opptatt av å styrke dette i bla utdanningene vi representerer og det er i dag en viktig del av innholdet i barnevernspedagog-, sosionom- og vernepleierutdanningene. Vi er opptatt av at dette samarbeidet allerede må starte i utdanningene og vi mener det bør legges til rette for tiltak som OsloMets

¹ https://www.fo.no/getfile.php/1319574-1569406570/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Sosialfaglig%20kompetanse%20i%20skole%20til_net.pdf

prosjekt INTERACT - et utdanningsprosjekt som har ansvaret for et tverrprofesjonelt undervisningsopplegg for studentene på profesjonsutdanningene. I prosjektet deltar helsefagene, sosialfagene og lærerutdanningene og gir god anledning for framtidige profesjonsutøvere til å bli kjent med hverandres kompetanse.

Barnehage:

FO har også en del medlemmer i barnehage. De fleste er barnevernspedagoger, og mange jobber på dispensasjon som pedagogiske ledere. Mange har tatt 60 stp ekstra med barnehage- og småbarnspedagogikk og jobber som ordinære pedagogiske ledere. Flere jobber også som assistenter med lønn som fagarbeidere. Dette er kritisk mangel på anerkjennelse av høyere utdanning.

Barnevernspedagoger har ikke samme kompetanse som en barnehagelærer. Vi ønsker derfor fortrinnsvis at barnevernspedagogen kan få jobbe som en barnevernspedagog i barnehagen hvor den unike kompetansen knyttet til å avdekke omsorgssvikt, etablere samarbeid med hjelpeapparatet og sikre at tiltak som trengs iverksettes så tidlig som mulig, brukes. I flere store barnehager gjøres det i dag. Her jobber mange på tvers av avdelingene med bla oppfølging av enkelt barn og deres familie, samt med veiledning og støtte til øvrig barnehagepersonell. Tidlig innsats handler om å komme inn så tidlig som mulig – i så måte er barnehagen en svært viktig forebyggende arena som det bør satses mer på.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver